Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Riikka Tähtivuori

Eduskunnan lakivaliokunta
Lav@eduskunta.fi

Lausunto



25.4.2018

**HE 49/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle liikesalaisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta (jäljempänä EK) lausuntoa hallituksen esityksestä uudeksi liikesalaisuuslaiksi. EK kiittää mahdollisuudesta saada tulla kuulluksi ja esittää lakiehdotuksesta kunnioittaen seuraavat huomiot.

## Uusi erillislaki

EK kannattaa liikesalaisuuksien suojasta säätämistä erillislailla. Se kokoaa liikesalaisuusdirektiivin säännökset ja kansallisesti hajallaan olevaa liikesalaisuuksien sääntelyä yhteen sekä parantaa liikesalaisuuksien haltijoiden käytettävissä olevia siviilioikeudellisia keinoja puuttua liikesalaisuuksien väärinkäyttöön nykyisin pääosin rikosoikeudelliseen suojaan pohjaavan järjestelmän ohella.

Uusi liikesalaisuuslaki tehostaa myös lyhyen nimensä ja systematiikan johdosta asemaansa osana aineettomien oikeuksien (IPR) lainsäädännön kokonaisuutta. Tuoreimpien EU-tutkimusten mukaan liikesalaisuuksien merkitys elinkeinotoiminnassa on kasvanut ja merkittävä osa suomalaisyrityksistäkin käyttää liikesalaisuutta innovaatioidensa suojaamiseen.

## Käsitteen ja määritelmän yhdenmukaistaminen

EK kannattaa eri laeissa käytettävien liikesalaisuuskäsitteiden yhdenmukaistamista liikesalaisuuslakiehdotuksessa käytetyn *liikesalaisuus* - käsitteen ja sen määritelmän mukaiseksi kattaen myös rikoslaissa käytetyn yrityssalaisuus-käsitteen ja sitä koskevan määritelmän. Muutos selkeyttää liikesalaisuuksia koskevan sääntelyn soveltamista ja vahvistaa oikeuskäytännössä omaksuttua tulkintaa, että eri laeissa liikesalaisuudella on tarkoitettu käytännössä samaa asiaa eikä käsitteiden yhdenmukaistamisella olla vallitsevaa oikeustilaa muuttamassa.
27.4.2018

**Poikkeussäännökset: Ilmiantajan suoja ja liikesalaisuuden ilmaiseminen työntekijän edustajalle**

Uudessa liikesalaisuuslaissa säädetään liikesalaisuusdirektiivin 5 artiklaan sisältyvistä poikkeustilanteista. Niiden mukaan liikesalaisuuden haltijan vaatimus oikeussuojakeinojen käyttämisestä olisi hylättävä, vaikka liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen tai ilmaiseminen olisi tapahtunut oikeudettomasti.

Yksi poikkeuksista koskee ilmiantajan suojaa (mahdollisuutta ilmoittaa väärinkäytöksistä ja laittomasta toiminnasta yleisen edun sujaamiseksi liikesalaisuuksien suojasta huolimatta), josta säädetään 5 §:ssä. EK pitää tämän säännöskohdan osalta tärkeänä huomioida, että yritysten sisäinen ilmoituskanava tulisi olla aina ensisijainen keino liikesalaisuuden paljastamiseen puuttumiseksi. Liikesalaisuuden paljastaminen yleisen edun nimissä tulisi olla sallittua vasta, jos yrityksen sisällä ei ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta tähän puuttumiseen. EK katsoo, että yritysten tulisi voida toteuttaa ilmoituskanava omaan toimintaympäristöön tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Lakiehdotuksen 6 § käsittelee toista poikkeustilannetta, eli liikesalaisuuden ilmaisemista työntekijän edustajalle. EK oli mukana lakiehdotusta valmistelleessa työryhmässä ja jätti ko. kohdasta eriävän mielipiteen Suomen Yrittäjien kanssa katsoen, ettei kyseisen poikkeuksen kansallinen täytäntöönpano ole tarpeen. Nykyinen lainsäädäntö täyttää jo direktiivin edellytykset tältä osin eikä mietinnön valmisteluvaiheessa työryhmässä noussut esille tilanteita, joissa poikkeussäännös tulisi käytännössä sovellettavaksi. EK katsoo täten, että 6§:n säätämisestä tulisi tarpeettomana luopua.

**Liikesalaisuusasioita koskeva oikeuspaikka**

Liikesalaisuusasioita koskevasta oikeuspaikasta säädetään lakiehdotuksen 18 §:ssä. EK tukee ehdotettua rinnakkaisen toimivallan mallia ja katsoo sen tarkoituksenmukaisimmaksi kompromissiksi ottaen huomioon liikesalaisuuslain soveltumisen moniin erilaisiin asianosaisrelaatioihin ja tilanteisiin.

Yritysten välisissä liikesalaisuuden väärinkäyttötilanteissa markkinaoikeus olisi useimmiten luontevin tuomioistuin riidan ratkaisemiseen, sillä markkinaoikeudella IPR-erityistuomioistuimena on paras osaaminen liikesalaisuuden käsittelyyn osana IPR-asioiden kokonaisuutta. Markkinaoikeuden haaste käräjäoikeuskäsittelyyn verrattuna liikesalaisuutta koskevissa oikeudenkäynnissä olisi korkeat tuomioistuinmaksut. Varsinkin pk-yritysten kohdalla maksut voivat osoittautua kohtuuttomiksi ja muodostaa oikeusturvan saatavuuden esteen ottaen erityisesti huomioon, etteivät yritysten oikeusturvavakuutukset lähtökohtaisesti kata eri-

tyistuomioistuimia eivätkä IPR-asioiden käsittelyä. EK pitääkin tärkeänä, että oikeusturvan saatavuuden näkökulmasta markkinaoikeus tulisi saattaa tuomioistuinmaksujen osalta yhdenvertaiseksi oikeuspaikaksi yleisten tuomioistuinten kanssa.